

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An, & quid Titius restituere debeat Cajo pro ipso homicidio, seu vita
ablata?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

QUÆR. VI. An ille, qui novit Auctorem occulti homicidii innocenti falsò impu-
tari, possit, aut teneatur illud manifestare ad liberandum innocentem?

AD I. Q. triplicem in-
venio sententiam.
Prima aliquorum ap-
ud Vasq. de rest. c. 2.
§. 3. dub. 6. affirmat,
occisorem ita restitu-
ere debere, ut vitam pro vita abla-
ta exponat, dimicando v. g. in ju-
sto bello, vel se justæ pœnæ obii-
ciendo, & siquidem pœnam talio-
nis pati cogatur, ad nihil aliud eum
teneri, nisi ad eam pœnam patien-
ter subeundam. Verùm hæc sen-
tentia ab omnibus aliis rejicitur te-
ste Lug. D. 11. S. 1. & meritò, quia
talis restitutio parùm vel nihil pro-
dest defunctò, nec quidquam ex eo
lucratur, quòd occisor hoc modo
vitam suam amittat.

Secunda sententia satis probabi-
liter censet, damnum corporis seu
vitæ & membrorum pecuniâ vel in
aliquo alio, v. g. bonis spiritualibus
compensandum esse. Ita Molina
tr. 3. D. 84. Azor l. 5. c. 3. q. 4.
Scotus in 4. d. 15. q. 3. Sotus,
Sylv. Cajet. Armilla, Aragon.
Lopez, Cordub. aliique apud
Sanch. n. 6. Rationem dant. 1.
Quia absurdum, atque indignum
est, eum, qui bonum, vel alium
alienum occidit, teneri ad restitu-
tionem pro bove, vel asino occiso,
& non teneri pro homine injustè
occiso, cùm damnum corporis sit
verè damnum injustè illatum, id-
que majus, quàm quodcumque a-

liud damnum bonorum externo-
rum, quod in foro conscientiæ jure
naturali refarciri debet. Confirm.
quia absurdum pariter est, dari ob-
ligationem pro minori injuria, &
non dari pro majore, qualis est occi-
sio hominis injusta.

2. Quia licet bona corporis ex
genere suo pretiosiora sint, quàm
bona externa, & honoris & famæ,
nihilominus tantùm addi potest de
bonis inferioris Ordinis, ut pru-
dentis arbitrio ad æqualitatem
compensetur damnum in bonis su-
terioris ordinis injustè illatum.

3. Qui per injuriam amisit e-
quum ab alio occisum debet ex ju-
sticia recuperare pretium equi, &
tamen non ideò habet suum equum:
ergo qui injustè amisit membrum,
poterit ex justitia petere pecuniam,
licet non ideò habeat suum mem-
brum.

Tertia sententia, eaque proba-
bilior, negat obligationem quid-
quam in conscientia restituendi pro
vita, membro, aut cicatrice ho-
minis liberi, (nam pro occisione
hominis servi absque dubio resti-
tuendum est domino, quantum
servus occisus valebat) quam sen-
tentiam tuentur. Lugol. c. Less.
l. 2. c. 9. dubit. 23. Vasq. in moral.
l. c. Novar. c. 15. n. 22. Petr.
Navar. l. 4. c. 1. n. 80. Laym. l. 3.
tr. 3. n. 3. c. 6. Panormit. Go-
mez

mez Covar. Ostiens. Ledesm. Haun. Ills. aliique RR. communiter. Prob. ex leg. ultim. ff. de his, qui effuderunt &c. ubi post enumerata damna resarcienda subditur: *Cicatricum autem, aut deformitatis nulla fit æstimatione, quia liberum corpus nullam recipit æstimationem.* Quibus clarè indicatur, nihil pro his deberi, eò, quòd natura sua sint supra omne pretium, adeoque bona non venalia, sed incomparabilia & immutabilia, respectu quorum nequit restitutio locum habere.

2. P. Si pro vita, vel membro ablato præstanda est satisfactio, tunc non cessaret ea obligatio, etiamsi occisor ad pœnam capitalem damnaretur, sicut non cessat in fure ob furta ad mortem condemnato, qui proin, si potest, debet restituere iis, quos furto læsit. Sed hoc est contra omnes, teste Lug. etiam contra AA. contrariæ sententiæ, & contra usum omnium hominum, & ut ait Less. contra praxim omnium tribunalium: Accedit, quod si occisor compensare teneretur damnum vitæ, tenerentur etiam ejus hæredes, utpote qui succedunt in ejus obligationes, & debita Justitiæ, sicut in alia jura; hoc autem est contra scotum, alios que DD. sententiæ oppositæ; ergo.

3. P. quia non potest statui, nec determinari, quantum pro vita restitui debeat, quia cum hæc æstimabilior sit quibuscumque thesauris, nunquam tantum pro illa resti-

tui potest, ut non plus esset restituendum, aut exigi possit, si enim Vir prudens dixerit mille deberi pro vita, cur non duo millia, vel tria &c. præsertim si homicida opibus abundet? atque adeò nunquam poterit ab arbitris tantum taxari, quin dici possit amplius deberi. Nèc refert, quòd læsus pluris fortè faceret centum, aut mille aureos, quàm membrum amissum; nam Justitia non intendit æqualitatem pro damno secundum æstimationem læsi, sed ut id habeat, quod est ablatum, vel in se, vel in æquivalenti, hoc est, in pretio, quò id comparari possit aut commutari: ergo si non est comparabile, nec æstimabile, nec quoad totum nec quidem quoad partem, neque in se nec in æquivalenti restitui potest, neque haberi æqualitas perfecta à Justitia commutativa intenta, seu quoad totum, nec imperfecta quoad partem.

4. P. Quia nemo obligatur damnum resarcire ex bonis diversi ordinis, sed ejusdem duntaxat, quia hæc sola sunt inter se commensurabilia, & comparabilia: ergo quando non potest fieri commensuratio, & comparatio, non est obligatio Justitiæ commutativæ. ant. patet inde, quia, qui aliàs læsisset in vita, deberet restituere in bonis spiritualibus, si pecunia non posset, vel qui injustè læsit in bonis spiritualibus, impediendo alium v. g. ab ingressu Religionis vel à statu perfectioris vitæ, pecuniâ id dam-

num compensare deberet, quando aliter restituere non posset; hoc autem nemo admittit, teste Lug. estque contra sensum omnium hominum, neque moribus gentium est receptum, nec ullo modo necessarium, ut passim tradunt DD. apud Less. l. c. Notat tamen hic Ills. subinde in solatium læsi, vel in vindictam criminis à Judice imponi lædenti obligationem alicujus multæ pecuniariæ per modum pœnæ à lege jam statutæ, vel à Judice statuendæ, quæ tamen ante sententiam Judicis indebita est. Similiter licet bonum spirituale non possit esse pretium rei temporalis, utpote diversi ordinis, adeoque non debeat damnum ex Justitia resarciri, in foro tamen interno valde conveniens, ac consultum est, ut Confessarius pro satisfactione sacramentali imponat homicidæ preces Eleemosynas & sacrificia animæ occisi applicanda, ut notat Laym. Less. Mol. & alii. Unde.

Ad argumentum in contrarium ab adversariis allata R.

Ad 1. respondet Epar. absurdum id esse non intelligenti rerum naturas; paritas enim utut Asino imposita, non benè currit. Nam Asinus, & bos sunt bona fortunæ, suntque æstimabilia, & novo pretio comparabilia, non item vita hominis, ut patet ex dictis. Nec refert, quòd damnum injustè datum sit majus, quando illud irreparabile & inæstimabile est, aut major sit injuria, quando jus per in-

juriam majorem læsum reparabile non est, aliàs qui injustè est causa damnationis alterius, teneretur pecunias restituere hæredibus ad compensandam eam injuriam, cum injuria sit longè gravior, quàm sit, si fuisset læsus in pecuniis, vel fama, hoc autem est contra omnium sensum, ipsamque rationem. Unde patet etiam responso ad Confirmationem. Scilicet id concedi, si jus per majorem injuriam læsum sit reparabile, secus, negari.

Ad 2. R. n. a. ratio negandi patet ex dictis, nam vita & membra hominis liberi sunt incompenabilia, adeoque per ejusmodi restitutionem nequit obtineri ulla perfecta & arithmetica æqualitas cum ulla parte debiti, quod saltem exigit Justitia commutativa, si totum obtineri nequit. ant. prob. inde, quia non potest dari aliquid pro iis sufficiens, ut injuriam passus habeat aliquo modo id, quod debebat habere, nam bonum, quod redditur nec in se, nec in æquivalente quoad ullam partem est illud bonum, quod amissum est, ut enim esset in æquivalente quoad aliquam partem, deberet per rem restitutam iterum comparari posse res ablata, aut saltem aliqua ejus pars, atqui nec oculus, nec aliqua ejus pars comparari potest per ulla pecunias, aut per ulla res etiam spirituales, quamvis digniores, aliàs, qui pro digito ablato converteret ad fidem hominem infidelem, cujus digitum abscidit, compensasset su-

superabundanter & secundum leges Justitiæ commutativæ. Deum si ea obligatio esset de jure naturæ, deberet ex natura rei, præscindendo ab arbitrio prudentum, aliquod determinatè esse debitum, ut notat Valq. n. 20. adeoque læsus nolens recurrere ad arbitrium prudentum, posset id totum petere, quod in conscientia sibi debetur.

Ad 3. R. dist. ant. & tamen non habet suum equum formaliter, concedo, non habet æquivalenter, nego à &c. nam talis potest illo pretio comparare alium equum similem, non autem potest comparare aliud membrum; pecunia enim licet sit æquivalenter omnia alia bona fortunæ, non tamen est æquivalenter membra, & vita, & idcirco accepta pecunia, nullo modo adhuc habet suum membrum.

Dices, etiamsi non possit obtineri tota æqualitas, Justitia tamen vult poni tantum, quantum poni potest. Ergò.

R. Dist. a. si per id, quod ponitur, attingatur æqualitas saltem secundum partem c. si non ita saltem attingatur, n. nullum autem bonum diversi generis est pars aliquota boni alterius generis, aut æqualitatis, quam respicit formaliter Justitia commutativa, & idcirco non obligat hæc ad quidquam ponendum ex bono alterius generis.

2 Ad secundum R. cum communi DD. Titium ex Justitia resarcire debere omnia damna realia, & com-

penabilia ex homicidio provenientia, damnum scilicet emergens, & lucrum cessans: Vnde tenetur solvere necessarias expensas, factas in curatione occisi ante mortem, v. g. ratione Chirurgorum, medicamentorum &c. utpote quorum ipse efficax causa fuit. deductis tamen iis, quæ ipse læsus si vulneratus, aut occisus non fuisset, insumpturus erat in suo victu Ordinario. Tenetur insuper restituere non quidem quantum ipse occisus lucraturus erat, sed quantum spes illa lucri valebat, si quæstum officio aliquo, vel artificio faciebat, detractis rursus iis, quæ ipse aliàs expendere debuisset, utpote quæ teste Less. l. c. non possunt in lucris censi ad hæredes pervenientibus, v. g. spes lucri æstimatur mille fl. id, quod consumpturus erat, æstimatur 500. fl. supersunt tantum 500. restituendi, quòd benè notandum est, ut monet cit. Author. Præterea considerandum est, quanto tempore occisus vivere moraliter potuisset, quantoque tempore hæredes ex parte sua emolumentum illud à defuncto capere potuissent; indeque computationem faciendam esse.

Sumptus tamen funebres, seu expensas pro funere occisi factas juxta personæ qualitatem & conditionem non tenetur homicida compensare, ut ex communi tenent Molina tr. 3. D. 83. Lugo D. 11. s. 2. Less. l. c. dub. 24. Laym. l. 3. tr. 3. p. 3. c. 6. Azor, Sanch.